

УДК 37

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/40-1-27>**Оксана БАГЛАЙ,***orcid.org/0000-0003-1040-8483*

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

Інституту гуманітарних та соціальних наук

Національного університету «Львівська політехніка»

(Львів, Україна) *oksanabaglay@yahoo.com*

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Автором статті проаналізовано та обґрунтовано проблему формування міжкультурних навиків майбутніх фахівців туристичної галузі засобами іноземної мови та інформаційно-комунікаційних технологій, яка є актуальним питанням сучасної професійної туристичної освіти, зокрема в умовах дистанційного навчання. Наголошено, що професійна підготовка фахівця туристичної галузі, поряд із викликами, відкриває неймовірні можливості подорожувати, розробляти туристичні маршрути чи доповнювати наявні шляхом віртуального дослідження туристичних місць із метою задоволення не лише бажань організованих туристів, а й індивідуальних вимог споживача туристичних послуг. У статті зазначено, що комунікативний та міжкультурний підходи до професійної підготовки фахівця туристичної галузі є вирішальними та системотворчими. Культура професійного спілкування є ознакою професійного становлення такого фахівця, ключовим елементом діяльності якого є передача інформації. Автор вказує на те, що результатом професійної підготовки є випускник, який, завдяки здобутому спектру теоретичних та практичних знань, професійно та психологічно готовий займати посаду в межах здобутої кваліфікації. Розглянуто поняття професійної підготовки майбутнього фахівця та виокремлено її структурні компоненти: пізнавальний, функціональний діяльнісний та особистісний. Зосереджено увагу на роботі гіда-перекладача та зазначено, що для здійснення якісного перекладу необхідного матеріалу обов'язковим є якісне володіння двома мовами, рідною та іноземною. Наголошено на тому, що саме туризм стає тим чинником, який сприяє розвитку економіки та налагодженню відносин між країнами, розвитку контактів між представниками різних культур та розширенню власних знанневих горизонтів. Необхідність самоаналізу та самоудосконалення для фахівця туристичної галузі впродовж професійної кар'єри є передумовою розвитку галузі та особистості-професіонала зокрема.

Ключові слова: майбутній експерт туристичної галузі, культура, міжкультурні навички, культурно-пізнавальний туризм, інформаційно-комунікаційні технології.

Oksana BAHLAI,*orcid.org/0000-0003-1040-8483*

PhD in Pedagogy, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Foreign Languages

Institute of Humanitarian and Social Sciences

of the Lviv Polytechnic National University

(Lviv, Ukraine) *oksanabaglay@yahoo.com*

FORMING INTERCULTURAL SKILLS OF A FUTURE TOURISM EXPERT BY MEANS OF A FOREIGN LANGUAGE AND INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

The author of the article analyses and substantiates the problem of the future specialists' intercultural skills formation in the field of tourism by means of a foreign language and information and communication technologies, which is a topical issue of modern professional tourism education, particularly, in distance learning. It is emphasised that the professional training of a tourism specialist, along with challenges, opens up incredible opportunities to travel, develop tourist routes or supplement the existing ones through virtual research of tourist places to satisfy not only the desires of organised tourists but also individual tourist services consumers' requirements. The article states that communicative and intercultural approaches to the future tourism professionals training are crucial and system-building. The culture of professional communication is a sign of professional development of such a specialist, a key element of which is the transference of information. The author points out that the result of professional training is a graduate who, thanks to the acquired range of theoretical and practical knowledge, is professionally and psychologically ready to occupy a position

within the obtained qualification. The concept of professional training of the future specialist has been considered and its structural components such as cognitive, functional, operational and personal have been singled out. The focus is on the work of a guide-translator and it is noted that in order to carry out a quality translation of the required material, it is crucial to have a good command of two languages, both native and foreign. It is emphasised that tourism is becoming a factor that contributes to the economic development of the country and the establishment of relations between countries, the development of contacts between the representatives of different cultures and the expansion of their own horizons of knowledge. The need for self-analysis and self-improvement for a tourism industry expert during his/her professional career is a prerequisite for the development of the industry, and a professional, in particular.

Key words: *future tourism expert, culture, intercultural skills, cultural and cognitive tourism, information and communication technologies.*

Постановка проблеми. Вимоги сьогодення до професійної підготовки майбутнього фахівця нерозривно пов'язані з володінням іноземними мовами. Конкуренентність на ринку праці та конкурентоздатність такого фахівця створюють нові виклики перед системою вищої освіти туристичного профілю, особливо в умовах пандемії.

Проведення занять в онлайн-режимі спонукає кожного викладача до скрупульозної праці щодо вибору ефективних методів та технологій викладання з метою зацікавити та мотивувати кожного студента до вивчення нової інформації, зосередити увагу студента на самостійній роботі. Професійна підготовка фахівця туристичної галузі, поряд з викликами, відкриває неімовірні можливості подорожувати, розробляти туристичні маршрути чи доповнювати наявні шляхом віртуального дослідження туристичних місць із метою задоволення не лише бажань організованих туристів, а й індивідуальних вимог споживача туристичних послуг.

Підготовка фахівців туристичної галузі є невід'ємним компонентом системи професійної освіти України. Основними законодавчими документами цієї системи є закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про туризм», «Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026». Серед цілей «Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» (Стратегія, 2017) є «створення конкурентоспроможного національного туристичного продукту» з врахуванням маркетингових технологій, з метою «чіткого позиціонування різних видів туристичних продуктів, адаптованих до вимог і очікувань споживачів». Система вищої освіти повинна забезпечити «якісну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців туристичного супроводу та обслуговування, інших професій сфери туризму та курортів» (Стратегія, 2017).

Серед видів туризму, які щорічно приваблюють все більше туристів, є пізнавальний та культурно-пізнавальний туризм. Задоволення потреб туристів під час подорожі вимагає кваліфіко-

ваного, професійного підготовленого фахівця з високим рівнем міжкультурних знань, володінням іноземними мовами, здатного до прийняття швидких рішень у разі виникнення проблем під час міжкультурного діалогу з представниками різних культурних груп.

Аналіз досліджень. Питанням професійної підготовки кадрів для туристичної галузі займалися М. Гункевич, А. Клімова, Т. Колбіна, М. Черезова, М. Мальська, Т. Сокіл, В. Федорченко; певними аспектами іншомовної підготовки майбутнього фахівця туризму – М. Галицька, Н. Іваців, Н. Ізорія; міжкультурного діалогу у культурно-пізнавальному туризмі – В. Величко, С. Панченко, А. Трішин та інші; застосуванням інформаційних технологій у професійній туристичній освіті займалися О. Дишко, А. Коломієць, Г. Черній.

Загалом, аналіз науково-педагогічної літератури, нормативних документів, стану туристичного ринку, зростаючої кількості міжнародних туристів у всьому світі, необхідність задоволення їхніх пізнавальних та міжкультурних потреб, значущість володіння іноземною мовою як запорука продуктивності кадрового потенціалу туристичної галузі зумовлює актуальність теми даної статті.

Метою статті є формування міжкультурних навичок майбутнього фахівця туристичної галузі засобами іноземної мови та інформаційно-комунікаційних технологій

Виклад основного матеріалу. У законі України «Про Вищу освіту» професійну підготовку визначено як «здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю» (Закон, 2014). На думку О. Абдулліної (Абдулліна, 1990: 8), змістом професійної підготовки фахівця є оволодіння системою педагогічних, психологічних, методичних і спеціальних знань, практичних умінь та навичок, необхідних для здійснення професійних функцій. Отож результатом професійної підготовки є випускник, який, завдяки здобутому спектру теоретичних та практичних знань, професійно та психологічно готовий займати посаду в межах здобутої кваліфікації.

XXI століття розглядається як переломний етап у зміні ставлення до природи, людини, конкуренції в політиці та економіці, орієнтація на людину як суб'єкта для задоволення його очікувань. Культура спілкування та високоякісне обслуговування туриста є тими факторами, які в умовах глобалізації, набувають особливого звучання. Пошук нових способів задоволення потреб туриста передбачає розширення спектру туристичних продуктів та вміння їх представити у привабливому вигляді (Клімова, 2020). Найвні туристичні продукти, особливо на туристичному ринку, стають застарілими, якщо їх не вдосконалювати із врахуванням потреб їх споживачів.

Професійна компетентність фахівця туристичної галузі розглядається як здатність фахівця здійснювати професійну діяльність у конкретних умовах праці, з врахуванням факторів якості та своєчасності. Як вважають М. Прадівляний та Бондар Н. (Прадівляний, Бондар, 2017), стратегічним чинником у підготовці такого фахівця є ефективна іншомовна підготовка фахівців з врахуванням міжкультурного та комунікативного аспектів, у наближеному до реального комунікативного середовища. Тому комунікативний та міжкультурний підходи до професійної підготовки фахівця туристичної галузі є вирішальними та системотворчими (Коломієць, Черній, 2013).

Однією з провідних галузей національної економіки сьогодні є міжнародний туристичний бізнес. Україна завдяки своєму потужному потенціалу краєзнавчо-туристичних ресурсів та рекреаційних можливостей повинна задовольнити туристичні потреби постійно зростаючої кількості організованих туристів (Величко, 2013). З огляду на це однією з головних проблем туристичної освіти є професійна підготовка фахівців для туристичного бізнесу, готових до сприйняття особливостей діалогічних взаємовідносин представників різних культурних груп на основі спільних інтересів та цінностей.

Високий професійний рівень фахівця туристичної галузі (Гункевич, 2013) повинен супроводжуватися такими особистісними якостями, як терпеливість, амбіційність, добропорядність, чесність, стриманість. Такі критерії є обов'язковими у відборі кадрів для роботи у сфері надання туристичних послуг. За словами М. Гункевич, професійна підготовка майбутнього фахівця включає такі компоненти: пізнавальний, який передбачає належний рівень володіння фахівцем навчальним матеріалом; функціональний компонент стосується обізнаності щодо спектру професійних завдань; діяльнісний компонент передбачає

готовність до виконання професійних функцій у реальних умовах праці; та особистісний, який проявляється у належному ставленні до споживача туристичних послуг (Гункевич, 2013).

Культура професійного спілкування є ознакою професійного становлення такого фахівця, ключовим елементом діяльності якого є передача інформації. При відборі кадрів для заміщення посади гіда роботодавці акцентують на знаннях з краєзнавства, архітектури, історії виникнення та існування культурно-рекреаційних об'єктів, обізнаності майбутнього гіда у місцевості, гнучкості та швидкості реакції у випадку неочікуваної зміни туристичного маршруту.

Як вважає М. Черезова, культура професійного спілкування екскурсовода є тою якістю, яка забезпечує високий рівень мовленнєвої поведінки під час екскурсії (Черезова, 2011) для налагодження комунікативної взаємодії з екскурсантами, а також сприяє запобіганню конфліктів. Нерідко досвідчений гід намагається уникати тем, які можуть спровокувати конфлікти, зокрема пов'язаних з політикою чи релігією.

Іноземні туристи, які прибувають із закордону з культурно-пізнавальною метою, потребують допомоги досвідчених гідів-перекладачів. У таких випадках для призначення гіда враховується не лише його рівень володіння знаннями про туристичний об'єкт, а й якісне володіння іноземною мовою.

У роботі гіда-перекладача основною умовою, що визначає успіх, є творчий підхід, уміння врахувати контингент груп і власне ставлення гіда-перекладача до того, про що розповідає. Сьогодні від кожного гіда-перекладача вимагається не лише знання великого фактичного матеріалу, а й уміння залучати його в текст екскурсії, враховуючи контингент групи, соціальний склад іноземних туристів. Гід-перекладач повинен систематично працювати над розширенням свого загального кругозору, вдосконалювати професійну майстерність, знання іноземної мови, тощо. Зазначимо, що для здійснення якісного перекладу необхідного матеріалу обов'язковим є якісне володіння двома мовами, рідною та іноземною. Одним з основних показників якісного володіння мовою є обізнаність про її культурні особливості та вміння їх враховувати, спілкуючись з людьми, які представляють іншу культуру. Усе це передбачає систематичне підвищення його професійного, освітнього, культурного та комунікативного рівнів.

У періоди, вільні від роботи, гід складають лексичні і методичні розробки, пишуть реферати, розробляють і оновлюють тексти екскур-

сій, тощо. При проведенні екскурсій, здійснення соціальної та культурно-видовищної програми перекладач повинен не лише вивчати матеріали методичних посібників щодо маршруту, а й перебувати з групою і вести усний переклад на всіх планових і додаткових заходах (Квартальнов, 1999: 121–122). Таким чином, вдосконалення професійних навичок гіда-екскурсовода не закінчується періодом навчання, а продовжується впродовж всієї професійної кар'єри.

Ще одним із завдань фахівця туристичної галузі є освоєння навиків використання інформаційно-комунікаційних технологій, які розкривають величезні можливості як в аудиторії, так і у процесі самостійної, навчально-пізнавальної діяльності студентів, активізують процес засвоєння інформації (Дишко, 2017), оскільки кількість матеріалу, який повинен засвоїти студент, постійно зростає. Труднощі навчання в умовах пандемії спонукають викладача до пошуку різноманітних підходів до викладання, підштовхують до набуття медіа-грамотності з метою якісної подачі матеріалу під час онлайн-занять. Відповідно до Концепції впровадження медіаосвіти в Україні (Концепція, 2016) поняття «медіаосвіта» розглядається як один з аспектів освітнього процесу, метою якого є формування медіакультури в суспільстві, «підготовка особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа» (засоби масової інформації), включаючи не лише друковані видання, радіо, кіно, телебачення, а й інформаційно-комунікаційні технології: «комп'ютерно-опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія» (Концепція, 2016). Це, у свою чергу, підштовхує студента до більш наполегливого навчання, формування відповідальності за результат навчання, освоєння нових знань, без яких неможливе успішне життя та функціонування у сучасних умовах праці. Усвідомлений про ці реалії та вимоги, випускник легко адаптується до постійних змін розвитку туристичної галузі.

Найпоширенішим засобом масової інформації є Інтернет. Саме наявність різноманітних інтернет-ресурсів дозволяє викладачу та студенту систематизувати, аналізувати та відбирати необхідну інформацію.

Серед інтернет-джерел, які можна використовувати в аудиторії для створення туристичних маршрутів, можна запропонувати Google tour creator https://www.youtube.com/watch?v=fLzTJ7_KZGQ, а також 9 Virtual Field Trips ideas for the Distance Learning Classroom <https://www.youtube.com/watch?v=FUO2vIQ5NEQ>, спеціально розроблені

для дистанційного навчання. Завдяки вказівкам ведучого студенти мають можливість дізнатися, як створити ефективний тур в умовах віртуальної дійсності, представляти розроблені тури, дотримуючись усіх встановлених вимог, перелічених у відео-уроці. Кожне відео містить віртуальний тур, вказівки досвідченого гіда, відповідні види діяльності, які дозволяють студентам подорожувати, досліджувати навколишнє середовище та розширювати знання й навички щодо розробки ексклюзивного туру, будучи, насправді, в аудиторії.

Культурний аспект туристичних послуг передбачає обізнаність майбутнього фахівця щодо звичаїв, традицій, норм поведінки свого народу для примноження та переосмислення їх під час ведення діалогу з представниками різних культур, усвідомлення значущості своєї культури та, водночас, прихильне сприйняття іншої культури, з її відмінностями та особливостями. Тому саме надання туристичних послуг є тією ланкою, яка передбачає, насамперед, соціальну взаємодію між людьми, сприяє розширенню пізнавального інтересу споживачів, налагодженню комунікативних відносин в процесі міжособистісного, міжетнічного та міжкультурного спілкування, підштовхує до толерантності та взаємоповаги серед учасників цього процесу.

Одним із способів формування міжкультурних навиків засобами іноземної мови є активна іноземна комунікативна діяльність на заняттях з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» для студентів туристичного профілю. Згідно з навчальною програмою студенти спеціальності 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» вивчають модуль «Працевлаштування». Викладачі при відборі актуальних навчальних матеріалів та врахування міжкультурного аспекту навчання нерідко відбирають тему «Specialized tourism».

Одним із перших етапів засвоєння інформації є робота з текстом «It's my job» (R. Walker, K. Harding, 2011: 86). Туристична організація Photoventures пропонує послуги для любителів туризму за інтересами, перевагою якого є різноманітність, виокремлення та врахування відмінностей. Перевагами цієї організації є розробка індивідуальних турів для гостей, яким набридли стандартні відпочинкові тури, що пропонують одне і теж (sameness). Автори цього тексту також популяризують свій сайт www.photoventures.net, де можна переглянути фото-виставки, організовані професійними фотографами, які є членами колективу проведення туру.

Іншим елементом цього юніту є говоріння, яке пропонується розвивати через групову діяльність студентів. Основним завданням є розробка та проведення екскурсійного туру для туриста з особливими зацікавленнями. Серед вказівок щодо розробки та проведення туру є дотримання таких етапів (stages) ((R.Walker, K. Harding, 2011: 90):

Stage 1. Choose a niche (Вибір зацікавлення).

Stage 2. Plan the tour (Планування туру).

Stage 3. Brief the staff (Інструктаж працівників).

Stage 4. Presentation (Презентація).

Кожен етап передбачає роботу щодо зацікавлення туриста, вибір чогось особливого (What makes a tour special?). Розробник туру повинен взяти до уваги транспорт та розміщення гостей, представлення маршруту подорожі (itinerary). Невід'ємним моментом організації туру є інструктаж працівників та їх підготовка до проведення туру. Варто зазначити необхідність розподілу обов'язків серед учасників групи, що, у свою чергу, мотивує їх до роботи в команді та відповідальності за загальний результат.

Перевагами обраного матеріалу є врахування розробниками міжкультурних непорозумінь, які можуть виникати під час туру. Студентам пропонується опрацювати уривок «Plane – spotters cleared of spying» (R.Walker, K. Harding, 2011: 91), ідеєю якого є непорозуміння через неправильне розуміння бажання туриста, який подорожує для задоволення свого хобі й потрапляє в поліцію як шпигун. Серед питань, які повинен опрацювати студент, є:

1. What was the niche interest of the tourists? (Яке зацікавлення мали туристи?)

2. What went wrong? (Що пішло не так?)

3. What could the tourism professionals (tour operator, tour guide, etc.) have done to avoid the problems? (Що могли зробити фахівці з туризму (тур оператор, тур-гід, тощо), щоб уникнути проблеми?) (R.Walker, K. Harding, 2011: 91).

Серед вищеперелічених питань питання № 3 вказує на необізнаність саме працівників туристичної галузі щодо міжкультурних відмінностей, знання яких могло би запобігти виникненню проблеми. Студентам доречно задати завдання розіграти ролі учасників непорозуміння та навести перелік лексичних одиниць для їх використання у рольовій грі. Вдома студенти можуть додатково дослідити культурні особливості території, представити їх на занятті у формі, наприклад, групової презентації, «мозкового штурму», дискусії чи інших інтерактивних методів навчання з метою залучення всіх студентів та якісного засвоєння матеріалу. Головним аспектом розглянутої інформації є створення комунікативних та професійних ситуацій, наближених до реальних, шляхом опрацювання джерел, створених фахівцями туристичної галузі.

Висновки. З огляду на вищесказане можна зробити висновок про наявність величезної різноманітності засобів вдосконалення міжкультурних умінь майбутніх фахівців туристичної галузі засобами іноземної мови та інформаційно-комунікаційних технологій, адже саме туризм стає тим чинником, який сприяє розвитку економіки та налагодженню відносин між країнами, розвитку контактів між представниками різних культур та розширенню власних знанневих горизонтів. Необхідність самоаналізу та самовдосконалення для фахівця туристичної галузі впродовж професійної кар'єри є передумовою розвитку галузі та становлення фахівця як професіонала зокрема.

До подальших напрямів дослідження відносимо розроблення методичних рекомендацій щодо перепідготовки науково-педагогічних працівників, набуття ними навиків медіа-грамотності та пошуку ефективних методів застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдуллина О. А. *Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования.* Москва : Просвещение, 1990. 144 с.
2. Величко В. В. *Організація туристичних послуг.* Навч. пос. Харків : Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с.
3. Гункевич М. Б. Сучасні тенденції процесів підготовки фахівців галузі туризму в Україні. *Вісник Луганського національного Університету ім. Тараса Шевченка.* Серія: Педагогічні науки. Частина III. 2013. № 18(277). С. 34–39.
4. Дишко О. Л., Зубехіна Т. В., Павлишина Н. Б. Інформаційно-комунікаційні технології в організації електронного навчання бакалаврів (на прикладі спеціальностей «Туризм» та «Соціальна робота»). *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2017. Том 59. № 3. С. 78–86.
5. Квартальнов В. А. *Иностранный туризм : монография.* Москва : Финансы и статистика, 1999. 312 с.
6. Клімова А. М. Професійна компетентність персоналу як складова успіху туристичного підприємства. Київський національний торговельно-економічний університет. Київ : Агросвіт. № 11. 2020. С. 115–121. DOI: 10.32702/2306(6792).2020.11.115.
7. Коломієць А. М., Черній Г. В. Електронне навчання як засіб підвищення якості підготовки фахівців сфери туризму. *Вісник 264 ЛДУ БЖД.* № 8, 2013. С. 263–267.

8. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л. А. Найдьоновой, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.
9. Прадівляний М. Г., Бондар Н. Д. Стратегії формування професійної компетентності фахівців сери туризму в процесі вивченні іноземних мов. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2017. № 6. С. 168–174.
10. Про вищу освіту. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 37-38. Ст. 2004. URL : (<https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984%2D14&p=1157311622966330#Text>) (дата звернення: 16.07.2021).
11. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 17.07.2021).
12. Черезова М. В. Формування культури професійного спілкування майбутніх фахівців сфери туризму у навчально-виховному процесі коледжу. *Вісник Луганського національного Університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. Частина І. 2011. № 14(225). С. 76–84.
13. R.Walker, K. Harding. *Tourism 2. Oxford English for careers. Student's book*. 2011.

REFERENCES

1. Abdyllina O. A. (1990). *Obshchepedagogicheskaiia podgotovka vchytelia v systemi pedagogicheskoho obrazovaniia* [The general pedagogical training of a teacher in the system of higher education]. [2-e izdaniie.]. M. Prosveshcheniie. 144 p. [in Russian].
2. Velychko V. V. (2013). *Orhanizatsiia turystychnyh posluh* [Tourism services organization]. Kharkiv: Kharkiv Natsionalnyi Universytet imeni Beketova O. M. 202 p. [in Ukrainian].
3. Hunkevych M. B. (2013). *Suchasni tendentsii protsesiv pidgotovky fahivtsiv haluzi turyzmu v Ukraini* [Modern tendencies of the tourism sphere specialists' training processes in Ukraine]. *Visnyk Luhanskoho Natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii: Padahohichni nauky*. Chastyna III. № 18 (277). P. 34-39. [in Ukrainian].
4. Dyshko O. L., Zubehina T. V., Pavlyshyna N. B. (2017). *Informatsiino-komunikatsiini tehnologii v orhanizatsii elektronnoho navchannia bakalavriv (na prykladi spetsialnostei «Turyzm» ta «Sotsialna robota»)* [Information and communication technologies in bachelors' electronic training organization (based on the specialties «Tourism» and «Social work»)]. *Informatsiini tehnologii i zasoby navchannia*, Vol. 59, № 3. P. 78-86. [in Ukrainian].
5. Kwartalnov V. A. (1999). *Inozemnyi turyzm* [Foreign tourism] monohrafiia. M. : Finansy i statystyka, 312 p. [in Russian].
6. Klimova A. M. (2020). *Profesiina kompetentnist personalu yak skladova uspihu turystychnoho pidpriemstva* [Professional competence as part of a tourism business success]. *Kyivskiyi natsionalnyi torhovelno-ekonomichnyi universytet*. – Kyiv, Ahrosvit. № 11. P. 115-121. DOI: 10.32702/2306(6792.2020.11.115 [in Ukrainian].
7. Kolomiets A. M., Chernii H. V. *Elektronne navchannia yak zasib pidvyshchennia yakosti pidgotovky fahivtsiv sfery turyznu* [Electronic training as a means of the tourism industry specialists' training quality improvement]. *Visnyk 264 LDY BZHD* № 8. P. 263-267 [in Ukrainian].
8. *Kontsepsiia vprovadzhennia mediaosvity v Ukraini (nova redaktsiia)* (2016) [The concept of media education introduction in Ukraine (new edition)] / za red. L. A. Naidonovoi, M. M.Sliusarevskoho. – Kyiv. 16 p. [in Ukrainian].
9. Pradivliannyi M. H., Bondar N. D. (2017). *Stratehii formuvannia profesiinnoi kompetentnosti fahivtsiv sfery turyzmu v protsesi vyvchennia inozemnyh mov* [The strategies of the future tourism specialists' professional competence formation in the process of foreign languages learning]. *Visnyk Vinnytskoho politehnicnoho instytutu*. № 6. P.168-174. [in Ukrainian].
10. *Pro Vyshchu osvitu* (2014). [Elektronnyi resurs]. [On Higher Education] *Vidomosti Verhovnoi Rady (VVR)*, № 37-38, st. 2004. Retrieved from: (<https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984%2D14&p=1157311622966330#Text>) 16.07.2021. [in Ukrainian].
11. *Pro shvalennia Stratehii rozvytku turyzmu na kyortiv na period do 2026 roku vid 16 bereznia 2017 roku* (2017) [On the approval of the tourism and resorts development strategy until 2026] [Elektronnyi resurs]. № 168-r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> 17.07.2021. [in Ukrainian].
12. Cherezova M. V. (2011). *Formuvannia kultury profesiinoho spilkuvannia fahivtsiv sfery turyzmu u navchalno-vyhovnomu protsesi koledzhu*. [Professional communication culture formation of the tourism sphere specialists in the college educational process]. *Visnyk Luhanskoho Natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii: Padahohichni nauky*. Chastyna I. № №14 (225). P. 76-84. [in Ukrainian].
13. R.Walker, K. Harding. *Tourism 2. Oxford English for careers. Student's book*. Oxford University Press. 2011 [in English].